

nytt
från **FSS**

FÖRENINGEN
SVERIGES
SOCIALCHEFER

Red: Ingvar Svensson

Arbetsersättningen till intagna vid allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare föreslås slopade

Föreningen Sveriges Socialchefer har yttrat sig över socialstyrelsens förslag att slopa arbetsersättning-
en vid allmänna vårdanstalter:

En angelägen reform

Frågan har aktualiserats med anledning av ett förslag att intagna vid allmänna vårdanstalter skall bli berättigade att under vårdtiden erhålla sjukpenning i likhet med vad som f n gäller för intagna i enskilda vårdanstalter. Enligt föreningens uppfattning är det ytterst angeläget med en sådan reform. Intagna vid allmänna vårdanstalter är som regel i sämre fysisk och psykisk kondition än de som kan placeras vid enskilda anstalter, varför det får anses som förvånansvärt att de på allmän anstalt intagna inte erhåller sjukpenning under anstaltsvistelsen. Den föreslagna reformen kan kanske t o m medverka till att vistelsen vid allmän vårdanstalt ges ett bättre vårdinnehåll och därmed inte enbart behöver upplevas som ett sätt att avskilja den enskilde från samhället.

Den angelägna reformen att införa rätt till sjukpenning för intagna på allmänna vårdanstal-

ter får givetvis inte påverka den glädjande utvecklingen mot allt mindre tillgripanden av denna vårdform. Ombildandet av allmänna anstalter till enskilda bör också fortsätta, eftersom de senare genom avsaknad av tvångsinslag erbjuder bättre möjligheter till en utveckling mot kvalificerad behandling och demokratisering och ett gästurval som inte är fixerat vid ett specifikt symptom.

Beträffande förslaget att slopa arbetsersättningen till intagna vid allmänna vårdanstalter är föreningen av den bestämda uppfattningen att en sådan åtgärd ytterligare understryker att det är fråga om behandling och terapi. Nuvarande system med arbetsersättningar som varierar från anstalt till anstalt beroende på vilka arbetsobjekt anstalten lyckas skaffa fram är helt otidsenligt. De intagna ser på anstaltstiden som en form av arbetsinrättning eller korrekptionsanstalt, där man från första dagen väntar på utskrivnings- eller permissionsdatum.

Föreningen vill sålunda helt ansluta sig till socialstyrelsens förslag att arbetsersättning till intagna vid allmänna vårdanstalter upphör att utgå om de intagna erhåller sjukpenning.

Garantibidraget för lågt

Av erfarenhet vet man att ett stort antal av de intagna vid allmänna vårdanstalter inte är sjukpenningklassplacerade eller har en mycket låg sjukpenning. Socialstyrelsen föreslår därför, att alla vid allmän anstalt intagna skall garanteras erhålla ett visst belopp att användas för egna behov. Beloppets storlek föreslås bli jämställt med det sk garantibeloppet för vårdtagare vid ålderdomshem, eller f n 6:12 kr per dag.

Föreningen ansluter sig till socialstyrelsens förslag att samtliga patienter vid allmänna vårdanstalter skall få rätt till ett garantibelopp. Beträffande belop-

pets storlek, 6:12 kr per dag, har emellertid föreningen den uppfattningen att beloppet är väl lågt för den grupp patienter det här gäller. Det är som regel yngre människor med stora behov av kontakter med familj, bostadsförmedling, arbetsförmedling, fackorganisation etc. Kostnader för telefonsamtal och porto m m kan i vissa fall uppgå till stora belopp, varför det kan bli svårt att inrymma dessa kostnader inom ramen för garantibeloppet. Beloppet kan möjligen anses tillräckligt därest de intagna därutöver får fri tillgång till telefon i angelägna ärenden samt får ersättning för portokostnader och övriga utlägg i ärenden som direkt sammanhänger med rehabiliteringen.

Beträffande finansieringen av bidragen har meningarna varit delade i olika remissinstanser. Socialstyrelsen föreslår emellertid att bidragen finansieras genom anslag i anstalternas driftbudget. Föreningen vill ansluta sig till detta förslag. Det är anstalten som har den direkta kontakten med de intagna under vårdtiden och det skulle vara en helt onödig omgång att i varje särskilt fall kontakta kommunerna för att erhålla de nödvändiga medlen.

Barnavårdsmanfrågan

Föreningen Sveriges Socialchefer har yttrat sig över betänkandet "Barnavårdsmanfrågan". Därvid anförs följande:

Barnavårdsmanautredningen föreslår att barnavårdsmaninstitutionen bör upphöra och att uppgifter som nu ankommer på de personligt förordnade barnavårdsmännen skall övertas av barnavårdsnämnden.

Föreningen positiv för att barnavårdsmannaskapen upphör

Detta utredningens huvudförslag överensstämmer helt med den uppfattning som föreningen har i denna fråga. Åtskilliga av föreningens medlemmar har nu erfarenheter från kommuner där man övergått till den sk helhetsprincipen och i samband därmed fördelat barnavårdsmannaskapen på samtliga socialassistenter i öppen socialvård. Åtskilliga förvaltningsar har vidare sedan ett par år tillbaka utnyttjat den möjlighet som redan finns till att avskrika så många barnavårdsmannaskap som möjligt och istället tillgodose behovet av stöd och hjälp inom ramen för förvaltningens generella sociala verksamhet. Utredningens huvudförslag är således redan i praktiken på väg att verkställas.

En erfarenhet som gjorts av flera kommuner i samband med helhetsprincipens genomförande är att barnavårdsmannaärendena kommit i bakgrunden inför trycket av mera påträngande ärenden. Dessa praktiska erfarenheter är ytterligare motiv för utredningens huvudförslag, samtidigt som de visar på behovet av att avdela särskild personal för de ofta komplicerade faderskapsfastställelserna, vilket också föreslås av utredningen.

Samarbetsformerna bör utformas lokalt

Barnavårdsmannautredningen förlitar sig dock inte helt på befintliga organs möjligheter att bistå berörda vårdnadshavare med råd och upplysningar. Behovet av och tryggheten i att kunna vända sig till en bestämd person måste enligt utredningen tillgodoses även i framtiden. För detta ändamål föreslås att barnavårdsmannen blir ersatt med en annan tjänsteman med specialuppgifter — en socialassistent avdelad för förebyggande socialvård för barn i

förskoleåldern och placerad på barnavårdscentral.

Utredningen har således här utarbetat en generell modell för samverkan mellan barnavårdsnämnd och mödra- och barnavårdscentral. Föreningen är i och för sig liksom utredningen medveten om att vårdnadshavare, såväl ensamstående som makar, behöver råd och stöd även i fortsättningen och anser att den av utredningen föreslagna modellen kan vara lämplig i vissa kommuner. Men föreningen vill starkt understryka att också andra samarbetsmodeller kan vara lämpliga med hänsyn till lokala förhållanden. Lokala förhållanden som kommunstorlek och redan etablerade samarbetsformer mellan primärkommuner och landsting, tätortsgrad och organisationsstruktur inom socialvården bör således få vara avgörande för hur denna verksamhet organiseras i avvaktan på att mera genomarbetade förslag framlägges i denna fråga.

En genomgripande översyn av samarbetsformerna och metodfrågorna inom socialvården pågår nu inom socialutredningen, som också har till uppgift att framlägga förslag till socialvårdens framtida organisation. I avvaktan på förslag från socialutredningen pågår olika försöksverksamheter, bl a i socialstyrelsens regi. Barnstugeutredningen har nyligen kommit med förslag om nya samverkansformer och har också initierat viss försöksverksamhet. De olika försöken har olika organisationsstruktur och olika tyngdpunkt när det gäller medverkan från involverade förvaltningar och personalkategorier. Dessa verksamheter har således inte funnit några definitiva former och det är enligt föreningens uppfattning inte lämpligt att nu binda fast former för sådan funktion.

Onödigt ändra barnavårdslagen

Mot denna bakgrund anser föreningen att de lokala förhållandena t v bör få bli avgörande för hur samarbetsformerna mellan barnavårdsnämnd och barnavårdscentral löses. Föreningen delar vidare utredningens uppfattning att de ensamstående vårdnadshavarnas behov av stöd och hjälp bör uppmärksammas, men anser det inte vara nödvändigt att som utredningen föreslår införa en särskild paragraf i barnavårdslagen för att speciellt framhålla denna grups behov av stöd och hjälp.

I princip kan Föreningen Sveriges Socialchefer ansluta sig till övriga förslag som framlagts av utredningen. Sammanfattningsvis anser föreningen att barnavårdsmannainstitutionen bör avskaffas. Kommunerna bör tills vidare själva lösa frågan om lämpliga arbetsformer för att bistå ensamma vårdnadshavare och något tilläggsstadgande i barnavårdslagen är inte erforderligt.